

hebben. Doch wij erkennen het streven van de Indonesische volkeren om een eigen staatsverband te hebben als volkomen rechtmatig' –

dat staatsverband dienden de Verenigde Staten van Indonesië te zijn, deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Het nieuwe kabinet: vijf KVP'ers, vijf PvdA'ers, drie partijlozen<sup>1</sup>, trad op 19 juni in functie. Drie dagen later reisden Beel en Drees (die de portefeuille van sociale zaken had behouden en opnieuw vice-minister-president was geworden) naar Londen voor overleg met van Kleffens, minister zonder portefeuille sinds 1 maart '46, met ambassadeur Michiels en met van Starckenborgh die uit Parijs, waar hij ambassadeur was geworden, was overgekomen. Van Kleffens en van Starckenborgh, beiden vooral lettend op de stemming in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, waren van mening dat Nederland het geschil met de Republiek uit eigen kracht niet tot een aanvaardbare oplossing zou kunnen brengen – zij meenden dat de bemiddeling van de Verenigde Naties moest worden ingeroepen.<sup>2</sup> Dat sprak Beel en Drees niet in het minst aan – trouwens, dat denkbeeld was in strijd met de op 7 mei aangenomen Kamermotie. Hun conclusie was dat het zenden van troepen (nu niet langer bataljons oorlogsvrijwilligers maar divisies dienstplichtigen) moest worden voortgezet maar dat tegelijkertijd met de Republiek verder onderhandeld diende te worden, waarbij men opnieuw gebruik zou kunnen maken van de goede diensten van een Britse vertegenwoordiger (als zodanig werd Clark Kerr vervangen door *Lord Killearn*, Brits ambassadeur te Cairo); die onderhandelingen zouden, gegeven de talrijke acties van het Indonesische leger en van de *pemoeda*-groepen, eerst moeten leiden tot een wapenstilstand en vervolgens tot een akkoord met de Republiek, van welke gevergd zou worden dat zij haar opgaan in de Verenigde Staten van Indonesië zou aanvaarden.

Wie zou of zouden die onderhandelingen voeren?

In Indië had tot dusver slechts van Mook met Sjahrir gesproken maar

<sup>1</sup> Zie Bijlage 1 achter in dit deel. <sup>2</sup> In Parijs teruggekeerd legde van Starckenborgh zijn inzichten in een voor Beel en Jonkman bestemd memorandum neer (tekst: *NIB*, dl. IV, p. 526 e.v.) waarin hij betoogde dat Nederland, 'verarmd' als het was, de wederopbouw-taak in Indië alléén niet aan kon, 'te minder in een wereld die onwelwillend toeziet, medewerking onthoudt en met schadelijke inmenging dreigt. Een beleid, ingegeven door het zo begrijpelijk verlangen, Nederland bij uitsluiting van anderen als voogd en leider van Indië te bestendigen, is niet meer verantwoord' – beter kon Nederland, meende hij, toewerken op een *trusteeship* namens de Verenigde Naties.